

A1

Lehr- und Übungsbuch

Inhaltsverzeichnis – תוכן העניינים

Vorwort – פתח דבר	3
Lektion 1:	
Buchstaben Aussprache Personalpronomen im Nominativ Satzbau	6
Lektion 2:	
Deklination im Nominativ Wochentage Monate	18
Lektion 3:	
Zahlen Pluralform	34
Lektion 4:	
Deklination im Akkusativ Possessivpronomen im Nominativ	45
Lektion 5:	
Uhrzeit Negation mit „kein“	62
Lektion 6:	
Personalpronomen im Akkusativ Negation mit „nicht“	74
Lektion 7:	
Imperativ Possessivpronomen im Akkusativ	88
Lektion 8:	
Deklination im Dativ Personalpronomen im Dativ	100
Lektion 9:	
Trennbare und nicht trennbare Verben Possessivpronomen im Dativ	118

Lektion 10:

Modalverben | Präteritum „war“ und „hatte“ 138

Lektion 11:

Das Perfekt 154

Lektion 12:

Deklination im Genitiv | Jahreszahlen | Absentiv (sein + Infinitiv) 182

Lektion 13:

Adjektive und Adverbien 206

Lektion 14:

Datums- und Zeitangaben | Possessivpronomen im Genitiv 217

Lektion 15:

Fragewort „welch-“ | Kausalsätze mit „denn“ und „weil“ | „Ja“, „nein“ oder „doch“ 235

Lektion 16:

Präpositionen mit Akkusativ | Präpositionen mit Dativ | Wechselpräpositionen
(im Akkusativ oder Dativ) 249

Appendix:

A1 – Wiederholung 278

A1 Wortschatz 308

Transkriptionen 325

פתח דבר:

הספר שלפניכם נכתב תוך כדי הוראה. הוא תוצר של אינספור שעות אינטראקציה ולמידה משותפת עם תלמידים ותלמידות שהיו לי למורים. ככזה הוא מתיימר לתת מענה מקיף עד כמה שניתן הן לתלמיד המבקש להציץ אל פרדס השפה הגרמנית מבלי להיפגע והן למורה שתפקידו לתווכה לתלמידים במנות מדודות ובמידה הראויה. זהו ספר שנכתב באהבה. אהבה לתרבות ושפתה שהמחבר מבקש להדביק בה – ולו כזית! – את תלמידיו. בזאת טמון גם ה"אני מאמין" של שיטת ההוראה: לימוד מתוך עניין, הנאה והיכרות אינטימית עם רזי השפה. התלמיד הסקרן וקצר הרוח לא ימצא כאן קיצורי דרך המאריכים את הדרך, גם לא הבטחות בדבר למידה "מהירה", כי אם משנה סדורה (ולא בלתי סוחפת) שמטרתה להובילו אל היעד בבטחה ובקצב המותאם לצרכיו.

ומהו היעד? תלמיד-תלמיד ויעדיו: פעולות יום-יומיות כדיבור (רצוי נכון במידת האפשר), הבנת הנקרא והנשמע או כתיבת מיילים לכל נמען; הכנה למבחני הרמה השונים; ואף לימוד גרמנית כצוהר אל תרבות גרמניה וכתביה. גמישות בהוראה והתאמתה לצרכי התלמיד הם, אם כן, מושכל נוסף שהספר מאמץ.

ותפיסת ההוראה? הספר מיועד למורים ותלמידים כאחד, או שמא: למורים שהם תלמידים ולתלמידים שהם מורים. ההסברים, הדוגמאות והתרגילים המשובצים לאורכו מזמינים אותנו לחזור אליו ולעיין בוגם שנים לאחר שהסתיים הקורס ולהיזכר באיזה כלל דקדוקי נשכח או מבנה תחבירי ששוב אינו ברור, שהרי תהליך הלמידה, גם אם הוא נדמה לעתים לינארי, מהלכו הוא דמוי ספירלה המתקדמת לאט, דרך חזרות ומעגלים. הספר, אם כן, רואה לנגד עיניו בני אדם אוטונומיים. הוא נכתב בגובה העיניים – עיניהם של נשים וגברים עצמאיים שאינם ילדים עוד, גם אם חזרו כעת, שוב, בבגרותם, אל ספסל הלימודים. לפיכך, נמצא בו תרגול רב וממוקד מטרה, הסברים ודוגמאות בעברית ובגרמנית המאפשרים למידה עצמאית, שאלות פתוחות המעודדות תשובות פתוחות – אפילו מהלב – ושלל הזדמנויות לפתוח בשיחה.

כדי לעמוד ביעדיו (ובהבטחותיו) מספק הספר את השירותים הבאים:

1. **למידה בשפת האם לצד שפת היעד:** ערוצי הלמידה הִלְדִּיִּים סגורים בפנינו הלומדים שפה חדשה בגיל מתקדם. חשיפתנו לשפה החדשה על פי רוב מוגבלת; אין לנו אב, אם או קרובים שיִשְׁמְשוּ מתווכים ומורים; גם לא נוכל לשוב לבית הספר כדי לדוש ביסודות השפה; ולרובנו אין יותר את המשאב שלילדים יש בשפע: זמן. אבל יש לנו משמעת עצמית ומוטיבציה, לצד שפת אם ושפות נוספות שאנחנו יכולים להיעזר בהן.

ולכן:

א. ההסברים לנושאים הדקדוקיים מופיעים לאורך הספר בשתי השפות ומאפשרים לנו ללמוד

לפחות חלק מהנושאים באופן עצמאי.

ב. באוצר המילים, המאגד בסוף כל יחידה את המילים החדשות שנלמדו בה, מתורגמות המילים לעברית. כך גם באוצר המילים השלם בסוף הספר.

ג. כל מקבץ תרגילים מקנח במשפטים לתרגום מעברית לגרמנית. המוח הבוגר נוטה להרכיב משפטים בשפת היעד על יסוד כללי תחביר ודקדוק מוכרים. אפילו אצל פעוטות דוברי שתי שפות כבר ניכר ניסיון תרגום משפה לשפה, בעיקר מהשפה ששליטתם בה טובה יותר לזו ששליטתם בה חלשה. תרגום משפטים רלוונטיים לחיי היום-יום שלנו – מלבד ההנאה הכרוכה בפעילות מעין זו – יחדד את הדמיון או השוני בין השפות ויעניק לנו עוד שעות של מחשבה אקטיבית בשפת היעד.

2. **הבנת הנקרא:** בכל יחידה מופיעים טקסטים ודיאלוגים. הם מבשרים לעתים קרובות על הכלל הדקדוקי הנלמד בעקבותיהם ומקלים, מתוך הדוגמה החיה, על הוראתו והטמעתו. הטקסטים כתובים על פי רוב בלשון ניטרלית, סיפורית או עיונית. הדיאלוגים כתובים במשלב דיבורי ומְשַׁלְבִים פה ושם לשון בלתי רשמית או בלתי תקנית (סלנג) המחקה את הדיבור השגור בפי רבים. בצדס הימני של כל דיאלוג וטקסט מופיעה תיבת טקסט ובה תרגום לעברית של מילים בגרמנית המופיעות בדיאלוג או בטקסט; הן מסומנות בהם בקו תחתון שלצידו מספר המפנה אל התרגום לעברית בתיבת הטקסט. תיבות הטקסט מסייעות לנו לקרוא את הטקסטים ביתר מהירות ונוחות גם ללא עזרת המורה.

3. **הבעה בעל פה:** הספר שם דגש מיוחד על דיבור ומזמן לנו הזדמנויות רבות לפתוח בשיחה. כך למשל, בכל יחידה מופיע נושא לשיחה עם שאלות מנחות. נושאי השיחה מאפשרים לנו לספר על עצמנו ועל סביבתנו באופן המחקה שיחת חולין. כמו כן, בסופו של כל טקסט או דיאלוג מופיעות מספר שאלות לגביו. כעיקרון, ניתן לענות עליהן בכתב או בעל פה אם כי מומלץ לנצל את ההזדמנות כדי לחשוב בקול רם.

4. **הבעה בכתב:** מלבד האפשרות לענות בכתב על השאלות בסוף הדיאלוגים והטקסטים, רבים מהתרגילים דורשים בניית משפטים בכתב. בכתבת מכתבים מתמקדים ספרי ההמשך.

5. **האזנה:** בספר ארבעה קטעי שמיעה מלווים בשאלות פתוחות. בנוסף, חלקי השיחה מזמינים אותנו לא רק לדבר כי אם גם להאזין, להבין ולהגיב על דברי המורה או התלמידים האחרים. תמלול קטעי השמיעה מופיע בסוף הספר.

6. **דקדוק:** לכל נושא דקדוקי הסבר מפורט ככל הניתן בגרמנית ובעברית בצירוף דוגמאות המקלות על הבנתו. אולם הדקדוק הוא כלי עזר ולא מטרה בפני עצמה. תכליתו לסייע לנו בהעברת מסרים ברורים בעל פה ובכתב כמו גם להבין מסרים טקסטואליים ואקוסטיים. בחלק מהנושאים הדקדוקיים והמבנים התחביריים נתנסה קודם תוך כדי תנועה מבלי בהכרח להבין את אופן פעולתם. או אז, כאשר כבר נלמד את הכלל הדקדוקי, הוא לא יהיה לחלוטין זר לנו.

7. **תרגול:** שליטה בכללי הדקדוק והבנה אלמנטרית של מבנה השפה נקנות מתוך תרגול הדרגתי וחזרות רבות בהפרשי זמן קצובים. הספר מספק מהם בשפע מתוך ההבנה כי שפה היא בניין רב קומות שכל נדבך בו נתמך על ידי זה שתחתיו, וכדי שלא יתמוטט ויקרוס זקוק בניינו לבסיס רחב. התרגילים מסודרים מהקל אל הקשה: השלמה של חלק דקדוקי במשפט, הרכבת משפטים ממילים בתפוזות, כתיבת משפטים באופן עצמאי ולבסוף תרגום משפטים. בסוף כל מקבץ תרגילים מופיעים הפתרונות. בסוף הספר חזרה על כל החומר מחולקת לפי יחידות הלימוד כולל פתרונות. החזרה חשובה כהכנה לקראת רמת הלימוד הבאה.

8. **אוצר מילים:** בסוף כל יחידה אוצר מילים המאגד את המילים העיקריות שנלמדו בה. בסוף הספר מופיע אוצר המילים השלם המאגד את רוב המילים המופיעות בו. זהו, תם פתח הדבר. אפשר להתחיל.